

Økonomi- og indenrigsminister Margrethe Vestagers talepapir

Det talte ord gælder

Anledning: Besvarelse af FIU samrådsspørgsmål AD-AG

Tid og sted: Tirsdag den 27/8-2013 kl. 15, lokale 2-080

Samrådsspørgsmål AD

Vil ministeren redegøre for det forhold, at kommunerne i 2012 sammenlagtbrugt 5,3 mia. kr. mindre end budgetteret? Vil ministeren herunder redegørefor, om det er ministerens opfattelse, at det mindreforbrug i bestemte kommuner eller på bestemte serviceområder har resulteret i en service til borgerne, som ikke var tilfredsstillende?

Samrådsspørgsmål AE

Vil ministeren give en nærmere redegørelse for sin udtalelse i Dagbladet Børsen den 14. august, hvor hun giver udtryk for, at kommunernes mindreforbrug i 2012 er et beklageligt "underforbrug", fordi det angiveligt skulle skadere regeringens bestræbelser på at skabe vækst og nye arbejdspladser. Vil ministeren i den forbindelse oplyse, om det er ministerens opfattelse, at vækst og nye arbejdspladser i Danmark skal komme fra, at kommunerne drives ineffektivt og dyrt?

Samrådsspørgsmål AF

Vil ministeren redegøre for, hvilke konsekvenser kommunernes 5,3 mia. kroners mindreforbrug i forhold til budgetterne i 2012 har haft for budgetlægningen for 2013?

Samrådsspørgsmål AG

Vil ministeren redegøre for, om regeringen ønsker, at den offentlige sektor drives så effektivt som muligt, og vil regeringen benytte besparelsen fra større effektivitet i den offentlige produktion til at lette skatten på borgere og virksomheder?

Indledning

Tak for spørgsmålene.

Jeg vil besvare samrådsspørgsmålene ét for ét, således som det er ønsket. Nogle af spørgsmålene lapper dog lidt over hinanden, og det vil mine svar derfor også gøre.

Besvarelse af samrådsspørgsmål AD

Samrådsspørgsmål AD

Vil ministeren redegøre for det forhold, at kommunerne i 2012 sammenlagt brugt 5,3 mia. kr. mindre end budgetteret? Vil ministeren herunder redegøre for, om det er ministerens opfattelse, at det mindreforbrug i bestemte kommuner eller på bestemte serviceområder har resulteret i en service til borgerne, som ikke var tilfredsstillende?

[Udviklingen i 2012]

Først spørgsmål AD, om en redegørelse for udviklingen i 2012.

Et underforbrug på 5,3 mia. kr. i forhold til budgetterne er kun ca. 2 pct. af serviceudgifterne, men det er alligevel markant. Og det er langt de fleste kommuner, der sidste år brugte mindre end budgetteret (89 ud af 98 kommuner).

Udviklingen i 2012 skal ses i forlængelse af situationen i 2011.

2011 blev en brat opbremsning for kommunerne. I 2011 tog kommunerne for alvor fat på en tilpasning af økonomien og fik "knækket kurven" efter flere år med merforbrug. I 2011 brugte kommunerne i omegnen af 6 mia. kr. mindre end budgetteret.

Når vi i 2011 og i 2012 således har set et underforbrug i forhold til kommunernes budgetter, skal det ses i sammenhæng med, at kommunerne i årene op til - især i 2009 - brugte væsentligt mere

end forudsat. Både i forhold til det der var aftalt og i forhold til budgetterne. Det forringede selvsagt de kommunale finanser.

Der har derfor været et behov for og rum til en tilpasning af udgifterne. Det er bl.a. sket ved effektiviseringer og en mere stram styring af økonomien, men kommunerne har også taget hul på nogle strukturelle tilpasninger og prioriteret skarpere i den kommunale service.

[Konsekvenser for serviceniveauet]

Der spørges til, om underforbruget i 2012 efter min opfattelse har resulteret i et serviceniveau, som ikke var tilfredsstillende.

Det er vigtigt at holde sig for øje, at der er forskel på kommuner, deres situation og deres budgetadfærd. Fx var der også kommuner, som i 2012 faktisk realiserede deres budget. Der kan i det hele taget være forskellige kommunespecifikke forhold, som kan forklare udviklingen i den pågældende kommune. Derfor er det svært at sige noget generelt for alle 98 kommuner.

Jeg kan ikke afgøre, om serviceniveauet i de enkelte kommuner er tilfredsstillende. Det må afgøres lokalt. Men jeg vil dog antage, at det for de fleste kommuner gælder: At der på den *ene side* er gennemført effektiviseringer uden konsekvenser for serviceniveauet. Og at der på den *anden side* også har været tale om tilpasninger i den kommunale service.

Kommunernes regnskabsresultat i 2012 indebærer, at der er et råderum på 3-4 mia. kr. til, at kommunerne kan øge serviceudgifterne i 2013 og 2014 – og det er vel at mærke samtidig med, at de kan gennemføre et højt anlægsniveau. Jeg skal vende tilbage til dette senere.

Besvarelse af samrådsspørgsmål AE

Samrådsspørgsmål AE

Vil ministeren give en nærmere redegørelse for sin udtalelse i Dagbladet Børsen den 14. august, hvor hun giver udtryk for, at kommunernes mindreforbrug i 2012 er et beklageligt "underforbrug", fordi det angiveligt skulle skade regeringens bestræbelser på at skabe vækst og nye arbejdspladser. Vil ministeren i den forbindelse oplyse, om det er ministerens opfattelse, at vækst og nye arbejdspladser i Danmark skal komme fra, at kommunerne drives ineffektivt og dyrt?

[Om underforbruget er beklageligt]

I næste spørgsmål spørges der til, om underforbruget er beklageligt.

Som jeg giver udtryk for i Børsen, så ja: underforbruget er i én forstand beklageligt.

Den kommunale (og regionale) økonomi spiller en stor rolle i den samlede økonomi. Og et underforbrug på 5 eller 6 mia. kr. påvirker således også aktiviteten og væksten i samfundet.

Derfor ser jeg selvfølgelig gerne, at et budget er en politisk vedtaget plan for den enkelte kommune, som man følger. Og at kommunerne realiserer de rammer, de har fået finansiering til.

Vi må dog huske på, at det tidligere nærmest var "normalt", at kommunerne brugte flere penge end aftalt og med det resultat, at det offentlige forbrug voksede mere end planlagt. Det var og er ikke holdbart.

Jeg anerkender derfor også, at kommunalpolitikkerne de senere år har påtaget sig et stort ansvar for at styre økonomien og derigennem har gavnet dansk økonomi. Det har været en nødvendig kursændring i udgiftspolitikken – som absolut ikke er

beklagelig. Det er positivt, at kommunerne har vist en vej til at drive en mere effektiv kommunal sektor for færre penge.

[Underforbruget kan bruges til omprioriteringer]

Når kommunerne har forbrugt mindre end budgetteret, kan det som nævnt både være udtryk for servicetilpasninger men i høj grad også effektiviseringer. Altså at kommunerne formår at "køre butikken" for færre penge.

Det er jo den svære målsætning, som alle dele af den offentlige sektor står med: At levere mere service for de samme penge.

Når det lykkes for kommunale medarbejdere og politikere, at træne de ældre medborgere til selvhjulpethed eller overgå til digitale sagsbehandlingsløsninger nedbringes forbruget, og der frigøres ressourcer. Også uden at serviceniveauet reduceres.

Vi har altså en situation, hvor kommunerne har frigjort midler, som følgelig kan omprioriteres til andre områder. Og dermed fortsat udvikle den kommunale service og den offentlige sektor.

[Om vækst og arbejdspladser]

En del kommuner omprioriterer fra service til anlæg. Det giver god mening at øge anlægsinvesteringerne, hvis pengene alligevel ikke bliver brugt på service. Herigennem understøttes aktiviteten i samfundet samtidig med, at investeringer muliggør produktivetsfremskridt i den offentlige sektor, som kan bane vejen for en bedre offentlig service i fremtiden.

Det leder mig videre til sidste del af spørgsmålet, hvor jeg ser behov for at gentage, hvad regeringen har sagt adskillige gange –

nemlig at det først og fremmest er i de danske virksomheder, at væksten og de nye arbejdspladser skal skabes i de kommende år.

Dette er tydeligt afspejlet i vores politik. Med aftalen om Vækstplan DK fra foråret har vi forbedret forholdene for dansk erhvervsliv. Vi har blandt andet reduceret virksomhedernes energiafgifter, sænket selskabsskatten på en balanceret måde og sikret bedre adgang til finansiering for særligt små og mellemstore virksomheder.

Samtidig har vi haft et ønske om at udvikle velfærden og således fremrykket offentlige investeringer for at få gang i økonomien.

Den ene indsats udelukker ikke den anden. Der er behov for en helhedsløsning og flere redskaber, hvis vi skal lykkes med at skabe vækst og arbejdspladser.

Besvarelse af samrådsspørgsmål AF

Samrådsspørgsmål AF

Vil ministeren redegøre for, hvilke konsekvenser kommunernes 5,3 mia. kroners mindreforbrug i forhold til budgetterne i 2012 har haft for budgetlægningen for 2013?

I spørgsmål AF spørges der til, hvilke konsekvenser underforbruget har haft for budgetlægningen for 2013.

Jeg kan sige helt generelt, at når enten de afholdte eller budgetterede udgifter ikke flugter med det aftalte, så giver det anledning til en drøftelse med KL.

En sådan drøftelse havde vi med KL i starten af dette år – hvilket førte til en omprioritering af 2 mia. kr. fra service til anlæg i 2013.

Baggrunden var, at kommunerne også i 2013 forventede at bruge færre penge på serviceområderne end budgetteret. Ligesom det var tilfældet i 2012 og 2011. Samtidig ytrede kommunerne et ønske om til gengæld at bruge flere penge på anlægsinvesteringer i 2013 end budgetteret.

Kommunernes forventning blev understøttet af foreløbige beregninger, der indikerede en forskel på i omegnen af 5 mia. kr. mellem regnskab 2012 og budget 2013.

På den baggrund blev regeringen enige med KL om at veksle 2 mia. kr. fra service til anlæg i 2013.

For 2013 skal kommunerne fortsat overholde deres samlede budgetter, men vi har et korrigeret sigtemål for serviceudgifterne, der ligger lavere end i det oprindelige budget og modsat for anlægsudgifterne.

Men inden for den korrigerede serviceramme for 2013 er der som nævnt fortsat et råderum i forhold til regnskab 2012. Kommunerne kan således inden for rammen øge deres serviceudgifter i omegnen af 3-4 mia. kr. i forhold til regnskab 2012.

[Status på 2013]

Det rejser et vigtigt spørgsmål, hvordan går det så med 2013 – nu godt halvvejs inden i året. Det er vi blevet klogere på i dag.

Finansministeren og jeg har tidligere i dag redegjort for forventningerne for 2013 i forbindelse med offentliggørelsen af økonomisk redegørelse og budgetoversigt.

Foreløbige regnskabsoplysninger for kommuner og regioner indikerer et relativt lavt niveau for serviceudgifterne i 1. halvår 2013. En forklaring herpå er bl.a. lærerkonflikten i foråret, der har bidraget til at trække forbruget ned. Vi regner dog med, at "de sparede penge" anvendes til efterfølgende overarbejde eller merudgifter på andre områder inden for rammen.

Det understreger blot, at tallene er behæftet med usikkerhed, men budgetterne (korrigeret for vekslingen fra service til anlæg på 2 mia. kr.) er – lige som ved økonomisk redegørelse i foråret – fortsat lagt til grund for det overordnede skøn for de offentlige forbrugsudgifter.

Hvad angår anlæg, så har vi fortsat en forventning om, at de kommunale (og regionale) anlægsinvesteringer overordnet set vil ligge nogenlunde på linje med det korrigerede budget for 2013 (inkl. de 2 mia. kr. fra service) – dette understøttes af de foreløbige regnskabsoplysninger.

Besvarelse af samrådsspørgsmål AG

Samrådsspørgsmål AG

Vil ministeren redegøre for, om regeringen ønsker, at den offentlige sektor drives så effektivt som muligt, og vil regeringen benytte besparelsen fra større effektivitet i den offentlige produktion til at lette skatten på borgere og virksomheder?

Endelig angår det sidste spørgsmål, om regeringen ønsker en effektiv offentlig sektor og så et spørgsmål om skattelettelser.

Selvfølgelig har regeringen en ambition om, at vi i den offentlige sektor skal have mere for pengene. Det fremgår også af mine svar på de foregående spørgsmål.

Det er også afspejlet ved, at regeringen med Vækstplan DK har sat sig for at finde 12 mia. kr. ved moderniseringstiltag. Det mener vi hverken er en urimelig eller urealistisk målsætning.

Regeringen arbejder hele tiden med at finde måder, hvorpå vi kan bruge ressourcerne bedre og gøre tingene smartere. De nye tiltag vil indgå i de årlige finanslove samt økonomiaftaler med kommuner og regioner mv.

Regeringen har med moderniseringsdagsordenen blandt andet fokus på:

- Øget brug af velfærdsteknologi og digitalisering.
- Mere fleksibel anvendelse og organisering af ressourcerne i den offentlige sektor.
- Bedre og mere effektiv regulering.

- Bedre ledelse og et styrket fokus på kapacitetsudnyttelse, økonomistyring og bedre offentlige indkøb.

Og jeg har med glæde noteret mig, at disse indsatsområder også indgår i Produktivitetskommissionens foreløbige anbefalinger til at øge produktiviteten i den offentlige sektor.

I økonomiaftalen med KL fra i sommer indgår der flere initiativer, der har til formål at fremme en effektiv kommunal sektor. F.eks. initiativet om en mere systematisk anvendelse af benchmarkdata, således at vi kan udbrede viden om de mest effektive indsatser.

Når det lykkes for en kommune at frigøre midler, må der tages politisk stilling til anvendelsen. Principielt kan de frigjorte midler anvendes til tre ting: For det *første* at udvikle den offentlige service for "samme pris". Enten inden for samme sektor, hvor produktiviteten er øget eller inden for andre sektorer. For det *andet* kan der ske nedsættelser af skatter eller afgifter, som det antydes i spørgsmålet. Eller for det *tredje* til økonomisk konsolidering i den offentlige sektor.

Et konkret eksempel på det første - hvordan effektiviseringsgevinster kan omprioriteres til serviceløft - indgår i sommerens økonomiaftale. Her aftalte regeringen og KL at prioritere 300 mio. kr. til sundhedsområdet, hvoraf de 100 mio. kr. er frigjorte midler som følge af en omlægning af kommunale befordringsordninger.

[Skal underforbruget bruges til skattelettelse?]

Der er ikke planer om, at de 12 mia. kr. fra modernisering af den offentlige sektor skal gå til skattelettelse. De kan – og skal – bidrage til at løfte den offentlige service i de kommende år, indenfor de snævre udgiftsrammer vi arbejder med.

Afslutning

Hermed nåede jeg hele vejen rundt om de 4 spørgsmål.